

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Бердянський державний педагогічний університет
Гумінарно-економічний факультет
Кафедра менеджменту та адміністрування

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ПІДГОТОВКИ І ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧА ДРУГОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОПП «Управління закладом освіти»
спеціальність 011 ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Бердянськ
2021

Методичні рекомендації з підготовки і захисту кваліфікаційної роботи здобувача другого рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти»

Розробник: Сергій НЕМЧЕНКО, к.п.н., доцент кафедри менеджменту та адміністрування, Ольга СТАРОКОЖКО, к.п.н., доцент кафедри менеджменту та адміністрування, Надія ВЕНЦЕВА, д.п.н, доцент кафедри менеджменту та адміністрування Бердянського державного педагогічного університету.
З редакцією Василя КРИЖКО, к.п.н., професора кафедри менеджмента та адміністрування Бердянського державного педагогічного університету .

Методичні рекомендації погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти » та схвалено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування від «27» серпня 2021 року (протокол № 2)

Завідувач кафедри кан. пед. н., проф. (Крижко В.В.)

Гарант освітньо-професійної програми
кан. пед.н., проф. (Крижко В.В.)

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4 с.
ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	5 с.
ВСТУП.....	6 с.
АКТУАЛЬНІСТЬ ОБРАНОЇ ТЕМИ.....	6 с.
ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТУ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	8 с.
ВИЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	8 с.
ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	9 с.
ВИЗНАЧЕННЯ ЗАВДАНЬ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	9 с.
НАУКОВА НОВИЗНА ДОСЛІДЖЕННЯ.....	10 с.
МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	12 с.
ОСНОВНА ЧАСТИНА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	14 с.
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	15 с.
ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ДОДАТКІВ.....	25 с.
ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ.....	26 с.
ВИМОГИ ДО ПРЕЗЕНТАЦІЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	32 с.
ВИМОГИ ДО ПОКАЗНИКІВ ОРИГІНАЛЬНОСТІ РОБОТИ.....	34 с.
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	36 с.
ДОДАТКИ.....	39 с.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності.

Магістр - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною програмою. Магістр повинен мати широку ерудицію, фундаментальну наукову базу, володіти методологією наукової творчості, сучасними інформаційними технологіями, методами отримання, обробки, зберігання і використання наукової інформації, бути спроможним до творчої науково-дослідницької і науково-педагогічної діяльності.

Кваліфікаційна робота передбачає самостійне розв'язання складної задачі у сфері освітніх, педагогічних наук, що потребує проведення досліджень та/або здійснення інновацій, характеризується невизначеністю умов і вимог.

Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Самостійна випускна науково-дослідницька робота, яка виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою публічного захисту і отримання академічного ступеня магістра.

Метою виконання кваліфікаційної роботи магістра є: систематизація, закріплення, розширення та поглиблення теоретичних і практичних навичок здобувачів, їх здібностей до самостійного аналізу й узагальнення накопичених знань загальнонаукових і спеціальних дисциплін

Основне завдання її автора - продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, уміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання.

Кваліфікаційна робота, з одного боку, має узагальнюючий характер, оскільки є своєрідним підсумком підготовки магістра, а з іншого - самостійним оригінальним науковим дослідженням здобувача другого рівня вищої освіти, у розробці якого зацікавлені установи, організації або підприємства, при цьому здобувач упорядковує за власним розсудом накопичені наукові факти та доводить їх наукову цінність або практичну значимість.

Підготовка магістра завершується захистом кваліфікаційної роботи на засіданні Державної екзаменаційної комісії.

Підготовка здобувачів другого рівня вищої освіти є справою відносно новою, тому поки ще не розроблені більш-менш уніфіковані вимоги щодо змісту й структури кваліфікаційної роботи як виду кваліфікаційної роботи. Специфічним є не лише зміст кваліфікаційної роботи, а й форма його викладу, яка характеризується певним ступенем абстрагування, засобів логічного мислення, комп'ютерних методик та математичної статистики.

Оскільки це кваліфікаційна праця, її оцінюють не тільки за теоретичною науковою цінністю, актуальністю теми і прикладною значущістю отриманих результатів, а й за рівнем загально методичної підготовки, що передусім знаходить відображення в її композиції.

Зрозуміло, що немає і не може бути жодного стандарту композиції кваліфікаційної праці. Кожен автор вільний обирати такий порядок подання наукових матеріалів, який, на його погляд, найліпше, найпереконливіше розкриє його творчий задум, а їх розміщення відповідатиме внутрішньому логічному зв'язку етапів дослідження.

Традиційно склалася певна композиція кваліфікаційної праці з такими основними елементами:

- 1) зміст,**
- 2) перелік умовних позначень (за потреби),**
- 3) вступ,**
- 4) розділи основної частини,**
- 5) загальні висновки,**
- 6) додатки (за потреби)**
- 7) список використаних джерел та літератури,**
- 8) допоміжні покажчики.**

Зміст подають на початку кваліфікаційної роботи.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів подають у кваліфікаційній роботі окремим списком перед вступом.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ДРУГОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Титульний аркуш кваліфікаційної роботи містить:

Найменування міністерства та закладу вищої освіти, де виконано кваліфікаційну роботу;

Дозвіл на захист і номер протоколу засідання кафедри, затверджений завідуючим кафедри.

Прізвище, ім'я, по батькові автора;

Назву кваліфікаційної роботи;

Шифр та найменування спеціальності;

Науковий ступінь, вчене звання, ім'я та прізвище наукового керівника;

Місто і рік (див. Додаток А)

Перелік умовних позначень (за необхідності), символів, одиниць вимірювання, скорочень подається за необхідності у вигляді окремого списку. Додатково їхнє пояснення наводиться у тексті при першому згадуванні. Скорочення, символи, позначення, які повторюються не більше двох разів, до переліку не вносяться.

Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, справа – їх детальне розшифрування.

Наприклад: ЗЗСО – заклад загальної середньої освіти

ВСТУП.

Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави та вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності і проведення дослідження. Далі у вступі подають загальну характеристику кваліфікаційної роботи в такій послідовності:

- обґрунтовують актуальність обраної теми;
- визначається об'єкт дослідження;
- визначається предмет дослідження;
- визначається мета дослідження;
- згідно з означеною метою дослідження визначаються завдання кваліфікаційної роботи;
- визначаються основні методи дослідження;
- визначається теоретичне значення дослідження;
- визначається практична значущість дослідження;
- вказується структура кваліфікаційної роботи.

Актуальність обраної теми.

Актуальність - обов'язкова вимога до будь-якої кваліфікаційної роботи. Тому цілком зрозуміло, що вступ до неї починають з обґрунтування актуальності обраної теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукової задачі) чітко, аргументовано обґрунтовують актуальність і доцільність роботи для розвитку відповідної галузі

науки. Вміння обрати тему, правильно її зрозуміти й оцінити з точки зору своєчасності й соціальної значущості характеризує наукову зрілість і професійну підготовку автора магістерської.

Для висвітлення актуальності достатньо 4 -5 сторінок, де висвітлюють головне - сутність проблемної ситуації. Чітко й однозначно визначити наукову проблему і, таким чином, сформулювати її суть буде неважко, якщо магістранту вдасться показати, де пролягла межа між знанням і незнанням з предмету дослідження, вказати на існуючі суперечності досліджуваної проблеми сьогодення. Для з'ясування стану розробки обраної теми складається короткий огляд літератури, з якого можна зробити висновок, що дана тема ще не розкрита (розкрита лише частково, або не в тому аспекті) і тому вимагає подальшого розроблення. Якщо такий висновок не випливає логічно з огляду, то магістранту немає сенсу розробляти обрану тему. Оцінюючи актуальність обраної теми, не можна ставити її в залежність від політичної ситуації в країні або світі. Справжня наука не терпить кон'юнктурних підходів. Політизація тут у недалекому минулому призводила часом до звуження спектру напрямів наукового пошуку, вилучення з нього напрямів, які не мали з якихось міркувань підтримки правлячої партії, що було причиною не об'єктивності наукових розроблень.

Наприклад:

Зміни в суспільстві на початку третього тисячоліття одним з пріоритетних завдань виявили необхідність розвитку професійної культури менеджерів освіти. Зміни в системі освіти відповідно до сучасного законодавства України зумовили потребу в спеціалістах активних, енергійних, здатних самостійно вирішувати різні завдання в нестандартних умовах.

Виник новий тип педагога – менеджер освіти, який, крім знань в області педагогіки, психології, різних методик, має бути професійно підготовлений до управлінської діяльності, адже "будь-який педагог по суті є менеджером освітнього процесу (як суб'єкт управління), а керівник закладу освіти – менеджером освітнього процесу в цілому (як суб'єкт управління цим процесом.....)

Особливості професійної діяльності керівників навчальних закладів і виявлення факторів, що впливають на процес педагогічного управління структурами освіти, розглядаються в роботах В. Крижка, Є. Павлютенкова [40], Ю. Васильєва [15], Ю. Конаржевського [26], В. Пикельної [55], М. Поташика [56].

Дослідниками також ведуться пошуки у сфері визначення функцій педагогічного управління В. Симонов [64]; розвитку

підходів до управлінської організаційної структури М. Кондаков [36], Т. Шамова [72]; розкриття психологічних механізмів діяльності керівника, становлення професійного і соціального партнерства, менеджменту і самоменеджменту В. Бондар, М. Красовицький [13], Б. Жебровський [24], А. Бодальов [12], А. Журавльов [25] та ін.; дослідження в області педагогічних технологій, організації взаємодії суб'єктів освітнього процесу К. Абульханова-Славська [2], Р. Шакуров [72].

Сучасний загальнотеоретичний підхід до вивчення формування управлінської культури, закладений в працях О. Абдулліної [1], В. Бондаревської [14], Н. Крилової [41], В. Слатьоніна [65]..

Таким чином, в процесі теоретичного дослідження виявлено, що вченими розглядаються різні сторони управлінської діяльності в сфері освіти. Проте сучасна модернізація державної системи освіти, поява різних видів структур освіти і складнощів, що виникають при управлінні ними, зумовлюють актуальність досліджуваної проблеми. Це і зумовило вибір теми роботи – **“Формування професійних якостей керівника закладу”**.

Визначення об'єкту дослідження.

Об'єктом дослідження може бути педагогічний процес, галузь педагогічної дійсності, педагогічні відносини, що містять протиріччя.

Об'єкт дослідження - це процес або явище, яке обране для вивчення та породжує проблемну ситуацію.

Об'єкт – це те, на що спрямований процес пізнання. Об'єкт дослідження впливає з теми кваліфікаційної роботи, тісно переплітається з назвою і повинен чітко вказувати на що саме спрямований процес пізнання.

Наприклад:

Тема кваліфікаційного дослідження: "Управління закладом освіти в умовах інформатизації суспільства".

Об'єкт дослідження – процес управління закладом освіти в інформатизованому суспільстві.

Визначення предмету дослідження.

Предмет дослідження – він міститься в межах об'єкта, це частина, сторона об'єкта. Це ті найбільш важливі з практичної точки зору якості, сторони, особливості об'єкта, які підлягають безпосередньому вивченню. Предмет дослідження дає уявлення про те, як саме розглядається об'єкт в конкретному дослідженні.

Важливою вимогою є відповідність предмета об'єкту дослідження.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага здобувача, оскільки предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи, яка вказується на титульному аркуші як її назва.

Наприклад.

Тема кваліфікаційної роботи: *Розвиток управлінської культури керівника закладу освіти в процесі підвищення кваліфікації*

Об'єкт дослідження: *процес розвитку управлінської культури керівника закладу освіти.*

Предмет дослідження: *зміст та технології розвитку управлінської культури керівника закладу освіти в процесі підвищення кваліфікації в інституті післядипломної педагогічної освіти*

Визначення мети дослідження.

Мета дослідження – відображає спрямованість наукового пошуку на одержання нових знань та їх експериментальну апробацію. Не слід формулювати мету як “Дослідження...”, “Вивчення...”, тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Наприклад:

Тема Кваліфікаційної роботи: *Формування управлінської культури керівника закладу освіти в системі післядипломної педагогічної освіти.*

Об'єкт дослідження: *управлінська культура керівника закладу освіти .*

Предмет дослідження: *формування управлінської культури керівника закладу освіти в системі післядипломної освіти.*

Мета дослідження: *науково обґрунтувати та експериментально перевірити систему роботи з формування управлінської культури керівника закладу освіти в системі післядипломної педагогічної освіти.*

Визначення завдань дослідження.

Завдання дослідження пов'язані з виявленням сутності, природи, і структури об'єкту, що вивчається, розкриттям загальних способів його перетворення та розробкою конкретних

методик, педагогічних дій і практичних рекомендацій. Спершу окреслюються найзагальніші завдання, кожне з яких деталізується у процесі дослідження.

Наприклад:

Тема Кваліфікаційної роботи: "Аксіологічні засади педагогічного процесу в сучасних закладах загальної середньої освіти".

Об'єкт дослідження: педагогічний процес у закладах загальної середньої освіти.

Предмет дослідження: – система організації педагогічного процесу в закладах загальної середньої освіти на аксіологічних засадах.

Мета дослідження: теоретичне обґрунтування й науково-методична розробка системи організації педагогічного процесу в закладах загальної середньої освіти на аксіологічних засадах.

Відповідно до проблеми, об'єкта, мети, визначено основні **завдання дослідження:**

1) проаналізувати філософські, психологічні, соціологічні, педагогічні праці з питань цінностей, організації педагогічного процесу;

2) обґрунтувати концепцію забезпечення аксіологічного підходу в педагогічному процесі школи;

3) теоретично обґрунтувати систему організації ціннісно-зорієнтованого педагогічного процесу в закладах загальної середньої освіти;

4) розробити модель змісту науково-методичного забезпечення функціонування цілісного педагогічного процесу на аксіологічних засадах та експериментально перевірити її ефективність;

5) визначити критерії й показники ефективності реалізації цілісної системи педагогічного процесу на аксіологічних засадах у закладах загальної середньої освіти;

6) розробити методичні матеріали у вигляді методичних рекомендацій для вчителів закладів загальної середньої освіти, студентів і викладачів закладів вищої освіти з питань упровадження аксіологічного підходу в педагогічний процес сучасного закладу загальної середньої освіти.

Наукова новизна дослідження – це отримання нового знання під час дослідження та його значення для науки і практики. У формулюванні наукової новизни важливо враховувати три провідні умови:

– розкриття виду результату, тобто необхідно вказати,

який тип нового знання добув дослідник. Це може бути вироблення концепції, методики, класифікації, закономірностей тощо, або методичних рекомендацій, дидактичних пропозицій, форм виховної роботи, які раніше не були відомі у педагогіці. Тобто слід розрізняти теоретичну та практичну новизну;

– визначення рівня новизни отриманого результату, його місця серед відомих наукових фактів. У зіставленні з ними нова інформація може виконувати різні функції: уточнювати, конкретизувати існуючі відомості, розширювати і доповнювати їх або суттєво перетворювати. В залежності від цього виділяють такі рівні новизни: конкретизація, доповнення, перетворення.

– оцінкою нових результатів є їх розгорнутий чіткий виклад, а не формальне, нічим не підкріплене запевнення, що теоретичні позиції і практичні висновки є новими.

Наприклад:

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- *вперше розкрито аксіологічні засади організації педагогічного процесу в закладах загальної середньої освіти, котрі включають систему провідних ціннісних пріоритетів для середньої освіти базового та шляхи їхнього впровадження; теоретично обґрунтовано систему організації ціннісно-зорієнтованого педагогічного процесу, визначено її структурні компоненти (стратегічна мета-цінність, тактичні цілі-цінності та завдання-цінності, зміст-цінність, ціннісно-зорієнтована взаємодія педагога та учнів, результати-цінності); визначено провідні напрями здійснення педагогічного процесу на аксіологічних засадах; науково обґрунтовано модель змісту науково-методичного забезпечення ціннісного підходу у шкільному педагогічному процесі; розкрито взаємозв'язок і взаємозумовленість між аксіологічним й іншими методологічними підходами до організації педагогічного процесу у шкільному закладі: системним, синергетичним, культурологічним, особистісно-діяльним, компетентнісним та акмеологічним;*

- *подальшого розвитку дістали поняття “освітні цінності”, “педагогічні цінності”, “ціннісно-зорієнтований педагогічний процес”, “стратегічна мета-цінність, тактичні цілі-цінності та завдання-цінності”, “зміст-цінність педагогічного процесу” та ін.; набуло визначення комплексу педагогічних засобів (дослідження проблем аксіологічного характеру, розв'язання суперечливих ситуацій на основі врахування загальнолюдських пріоритетів, метод проектів, ділові ігри, аналіз ціннісно-зорієнтованих матеріалів та ін.) для активізації*

суб'єктної позиції школярів під час здійснення педагогічного процесу на аксіологічних засадах;

- удосконалено систему підготовки вчителів до організації педагогічного процесу на аксіологічних засадах, а також підготовки школярів до участі в зазначеному процесі; уточнено сукупність чинників, які забезпечують рефлексивне ставлення до власних досягнень під час здійснення педагогічного процесу з боку вчителів і учнів.

Методи дослідження.

Методи – система прийомів, що застосовуються для досягнення мети і завдань дослідження, і схема, якою керується дослідник у ході організації наукової роботи на її окремих етапах. Методи завжди є похідними від предмета і мети дослідження, детерміновані його змістом та умовами проведення, залежно від того, що вивчається.

Наприклад:

Методи дослідження:

1) теоретичні – аналіз науково-практичних джерел, вивчення публікацій світової мережі Інтернет для визначення практичного стану проблеми; систематизація й класифікація основних термінів і понять; узагальнення здобутої інформації, абстрагування; теоретичне моделювання. Методи аналізу й синтезу застосовувалися під час створення моделі оцінки діяльності керівника закладу освіти. Кваліметричний підхід та факторно-критеріальний аналіз покладено в основу математичної оцінки діяльності керівника закладу освіти та аналізу здобутих результатів;

2) емпіричні – спостереження, анкетування, опитування, тестування, аналіз документації для з'ясування впливу атестації на розвиток управлінської діяльності керівника закладу освіти, зміст, механізми та технологія атестації; статистична обробка результатів дослідження; аналіз інформаційно-комп'ютерного інструментарію для ефективної реалізації кваліметричного підходу до отримання та обробки даних; вивчення управлінського досвіду для визначення сучасних методів та підходів до атестації керівних кадрів освіти. Для здійснення розрахунків та створення аналітичної бази даних отриманих результатів було використано комп'ютерні технології.

Практичне значення одержаних результатів

В кваліфікаційній роботі, що має теоретичне значення, треба подати відомості про наукове використання результатів

досліджень або рекомендації щодо їх використання, а в роботі, що має прикладне значення, - відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації щодо їх використання. Відзначаючи практичну цінність одержаних результатів, необхідно подати інформацію щодо ступеня готовності до використання або масштабів використання. Необхідно дати короткі відомості щодо впровадження результатів досліджень із зазначенням назв організацій, в яких здійснена реалізація, форм реалізації та реквізитів відповідних документів. Даючи оцінку практичній значущості обраної теми, слід знати, що ця значущість залежить від характеру конкретного наукового дослідження. Якщо кваліфікаційна робота має методологічний характер, то її практична значущість може полягати у публікації основних результатів дослідження на сторінках наукових статей; актів про впровадження; результатів дослідження на практиці; в апробації результатів дослідження на науково-практичних конференціях; використанні наукових розроблень у навчальному процесі закладів освіти; використанні результатів дослідження для підготовки нових методичних документів.

Наприклад:

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що матеріали дослідження апробовані та використовуються в діяльності органів управління освітою для атестації керівників закладів загальної середньої освіти у Бердянському та Приморському районах і можуть поширюватись на управлінську практику закладів і установ загальної середньої освіти інших регіонів. Розроблено науково-методичні рекомендації “Атестація керівника закладу освіти в регіональній системі загальної середньої освіти”. Матеріали дослідження використовуються на курсах підвищення кваліфікації керівників закладів освіти у Запорізькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти та в роботі з кадровим резервом керівників закладів освіти м. Бердянська.

Структура Кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, що нараховує (90) найменувань (із них 12 – іноземною мовою) та додатків на (6) сторінках. Робота містить (2) схеми, (11) таблиць, (5) рисунків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи (96) сторінок, основний зміст роботи займає (90) сторінок.

ОСНОВНА ЧАСТИНА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.

Основна частина Кваліфікаційної роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожен розділ починають із нової сторінки.

Усі назви розділів у тексті роботи друкують великими літерами, і розташовуються симетрично над текстом без крапки в кінці і без підкреслень. Назви підрозділів друкуються з великої літери за нумерацією розділів.

У змісті Кваліфікаційної роботи загальні висновки друкуються великими літерами. Переноси в назвах розділів не допускаються.

Наклоний та жирний шрифт, шрифт з підкресленням по тексту кваліфікаційної роботи не використовується.

У розділах основної частини подають:

- огляд літератури за темою і вибір напрямків досліджень;
- огляд загальної методики і основних методів досліджень;
- проведені теоретичні дослідження
- аналіз узагальнення результатів дослідження.

В огляді літератури здобувач другого рівня вищої освіти окреслює основні етапи розвитку наукової думки зі своєї проблеми. Стисло, критично висвітливши роботи попередників, магістрант повинен назвати питання, котрі залишилися невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблем. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення дослідження у даній галузі. Загальний обсяг літератури не повинен перевищувати 20% обсягу основної частини дослідження.

У другому розділі, як правило, обґрунтовують вибір напрямку досліджень, наводять методи розв'язування задач і їх порівняльні оцінки, розробляють загальну методику проведення дисертаційних досліджень. Теоретичні роботи спрямовують на розкриття методів гіпотез, які розглядають.

Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній автором.

У ВИСНОВКАХ викладають найважливіші наукові і практичні результати, отримані в Кваліфікаційній роботі, з формування розв'язаної наукової проблеми (завдання) та значення її для науки і практики. Далі подають висновки й рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів. Перший пункт висновків має дати стисло

оцінку стану питання. Потім у висновках розкривають методи вирішення поставленої в магістерській роботі наукової проблеми (завдання), їх практичний аналіз, порівняння з відомими розв'язаннями, наголошують на якісні і кількісні показники здобутих результатів, обґрунтовують їх достовірність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.

Допускаються різні способи складання бібліографічних списків: *алфавітний спосіб групування літературних джерел за прізвищами перших авторів або заголовків; по мірі згадування у тексті роботи.* Тому доцільно обговорити форму складання списку використаної літератури з науковим керівником.

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172

	<p>с.</p> <p>8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.</p>
Два автори	<p>1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с.</p> <p>2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с.</p> <p>3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с.</p> <p>4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.</p> <p>5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с.</p> <p>6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.</p>
Три автори	<p>1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.</p> <p>2. Городовенко В. В., Макаренков О. А., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с.</p> <p>3. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.</p> <p>4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p>
Чотири і більше авторів	<p>1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
<p>Автор(и) та редактор(и)/упорядники</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
<p>Без автора</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове

	<p>дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.</p> <p>8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
Багатотомні видання	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
Автореферат и дисертацій	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ

	<p>Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця: затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
<p>Архівні документи</p>	<p>1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
<p>Патенти</p>	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
<p>Препринти</p>	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошній Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. <i>Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України</i>, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки</p>

	<p>АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад.</p>

	<p>В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
<p>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: КНИГИ</p>	<p>1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p> <p>2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.</p> <p>3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>

<p>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦ ІЙ (ТЕЗИ, ДОПОВІДІ)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i>: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i>: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i>: матеріали VII междунар. антитеррорист. форуму (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i>: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i>: матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
<p>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ДОВІДКОВО ГО ВИДАННЯ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i>: словник термінів / за ред.: Т. О. Коломoeць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.

<p>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ПРОДОВЖУВ АНОГО ВИДАННЯ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки.</i> Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки.</i> Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій.</i> Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності.</i> Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
<p>ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ПЕРІОДИЧН ОГО ВИДАННЯ (ЖУРНАЛУ, ГАЗЕТИ)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права.</i> 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоець Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України.</i> 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр.</i> 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України.</i> 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics &</i>

	<i>Optoelectronics</i> . 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада очима історії: фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivvydanna/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ДОДАТКІВ

Додатки оформлюють як продовження кваліфікаційної роботи перед оформленням списку використаних літературних джерел. Кожен додаток починається з нової сторінки. Їм дають заголовки, надруковані угорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується "Додаток__" і велика літера, що позначає порядок. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г,Є,І,Ї,Й,О,Ч,Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. Єдиний додаток позначається як додаток А.

Текст кожного додатка за потреби може бути поділений на розділи й підрозділи, пронумеровані у межах кожного додатка: перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1. – підрозділ 3.1.додатка В.

Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис.Д.1.2. –

другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ДРУГОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Мова і стиль кваліфікаційної роботи. Вживання мов у оформленій кваліфікаційній роботі здійснюється згідно із чинним законодавством України. Оскільки кваліфікаційна робота є насамперед кваліфікаційною працею, її стилю мови слід приділити дуже серйозну увагу. Адже мовностилістична культура кваліфікаційної роботи найкраще виявляє загальну культуру її авторів. Найхарактерніша ознака письмової наукової роботи – формально – логічний спосіб викладу матеріалу. Для наукового тексту характерні смислова завершеність, цілісність і пов'язаність. Найважливіший засіб вираження логічних зв'язків – спеціальні функціонально-синтаксичні засоби, що вказують на послідовність розвитку думки (*спочатку, насамперед, потім, по-перше, по-друге, отже і т.ін.*), перехід від однієї думки до іншої (*раніше ніж перейти до..., звернемося до., розглянемо..., зупинимось на..., розглянувши..., перейдемо до..., треба зупинитися на..., варто розглянути....*) результат, висновки (*отже, значить, як висновок, на закінчення зазначимо, все сказане дає змогу зробити висновок, підсумовуючи, слід сказати...*)

Засобами логічного зв'язку можуть виступати займенники, прикметники і дієприкметники (*даний, той, такий, названий, вказаний і т.ін.*).

Не завжди ці та подібні їм слова прикрашають наукову працю, але вони є своєрідними дороговказами, які попереджають про повороти думки автора, інформують про особливості його творчого шляху. Читач кваліфікаційної роботи відразу розуміє, що слова "справді" або "насправді" вказують, що наступний текст повинен бути доведенням, "з іншого боку", "навпаки", "але" готують читача до сприйняття протиставлення, "бо" – пояснення. У деяких випадках словосполучення, розглянутого вище типу, не тільки допомагають окреслити перехід авторської думки, а й сприяють удосконаленню рубрикації тексту. Наприклад, слова "перейдемо до розгляду" можуть замінити заголовок рубрики. Вони відіграючи роль невиділених рубрик, пояснюють внутрішню послідовність викладу, а тому в науковому тексті дуже потрібні.

На рівні цілого тексту для наукової мови основною прикметою є цілеспрямованість і прагматизм. Емоційні мовні елементи не відіграють у дослідженні особливої ролі. Науковий

текст характеризується тим, що його становлять лише точні, отримані в наслідок тривалих спостережень і наукових експериментів відомості та факти. Це зумовлює і точність їх словесного вияву, і таким чином, використання спеціальної термінології.

Фразеологія наукової праці також досить специфічна. Вона покликана з одного боку, визначати логічні зв'язки між частинами висловлювань (такі, наприклад, стійкі сполучення, як *"навести результати"*, *"як показав аналіз"*, *"на підставі отриманих даних"*, *"підсумовуючи сказане"*, *"звідси випливає, що"* і т.ін.).

Як відомо, не можна утворювати форми ступенів порівняння відносних прикметників. Тому в тексті кваліфікаційної роботи, використовуючи якісні прикметники, перевагу віддають аналітичним формам вищого й найвищого ступенів. Для утворення найвищого ступеня використовуються слова *"найбільш"*, *"найменш"*.

Дієслова та дієслівні форми несуть у тексті кваліфікаційної роботи особливе інформаційне навантаження. Автори магістерських робіт звичайно пишуть *"проблема, яка розглядається"*, а не *"проблема яка розглянута"*. Ці дієслова служать для окреслення постійної ознаки предмета (у наукових законах, закономірностях, встановлених раніше або в процесі даного дослідження), вони використовуються при описі дослідження.

Часто використовуються зворотні дієслова, пасивні конструкції, що зумовлено потребою підкреслити об'єкт дії, предмет дослідження (наприклад *"У даному випадку розглядаються..."*, *"Передбачено виділити додаткові чинники..."*).

У науковій мові дуже поширені вказівні займенники *"цей"*, *"той"*, *"такий"*. Вони не тільки конкретизують предмет, а й визначають логічні зв'язки між частинами висловлювання (наприклад, *"Ці дані служать достатньою підставою для висновку..."*) Займенники *"щось"*, *"дещо"*, *"що-небудь"* через неконкретність їх значення в тексті кваліфікаційної роботи не використовуються.

У тексті кваліфікаційної роботи, який потребує аргументації та виявлення причинно-наслідкових відносин, властиві складні речення різних видів із чіткими синтаксичними зв'язками. Звідси розмаїття складених сполучників підрядності *"завдяки тому, що.."*, *"між тим як..."*, *"тому що..."*, *"замість того, щоб..."*, *"з огляду на те, що..."*, *"зважаючи на те, що..."*, *"між тим як"* та ін.. Особливо часто використовуються похідні

прийменники "протягом", "відповідно до...", "внаслідок", "на відміну від...", "поряд з ...", "з огляду на ..." і та інші.

Обов'язковою вимогою об'єктивності викладу матеріалу є також вказівка на джерело повідомлення, автора висловленої думки чи якогось виразу. У тексті цю умову можна реалізувати за допомогою спеціальних вставних слів і словосполучень ("за повідомленням", "за даними", "на думку", "на нашу думку" і т.ін.).

Стиль письмової наукової роботи – це безособовий монолог. Тому виклад звичайно ведеться від третьої особи, бо увага зосереджена на змісті та логічній послідовності повідомлення, а не на суб'єкті, тому авторське "я" ніби відступає на другий план. Вираз авторства через "ми" дає змогу відобразити власну думку, як думку певної групи людей, наукової школи чи наукового напрямку (наприклад: "Ми вважаємо..", "Ми дійшли висновку...", "На нашу думку..". Проте нагромадження в тексті займенника "ми" справляє малоприємне враження. Тому автори кваліфікаційної роботи намагаються використовувати звороти, що виключають наявність цього займенника. На допомогу приходять конструкції з невизначено-особовим реченнями ("Спочатку проводиться аналіз, а потім..."). Використовується також форма викладу від третьої особи ("Автор вважає..."). Аналогічну функцію виконує речення з пасивними дієприкметниками ("Розроблений комплексний підхід до вивчення...").

У кваліфікаційній роботі здобувача другого рівня вищої освіти використовується єдина форма лапок – " "

Кваліфікаційну роботу друкують за допомогою комп'ютера на одній стороні (або з двох боків за бажанням автора) аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) від двадцяти п'яти до тридцяти рядків на сторінці і не менше сорока знаків в рядку.

Обсяг роботи (без бібліографії): комп'ютерний набір — близько 4 авторських аркушів /90- сторінок машинописного тексту (відповідно: вступ — до 5 стор., висновки — 3-4 стор.).

Можна також використати папір форматів у межах від 203x288 до 210x297 мм і подати таблиці та ілюстрації на аркушах формату А3.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: лівий — не менше 30 мм, правий — не менше 10 мм, верхній — не менше 20 мм, нижній — не менше 20 мм.

Шрифт: *Times New Roman* та подібні. Розмір шрифту — 14. Інтервал — 1,5.

Текст основної частини роботи поділяють на розділи та підрозділи.

Кожен новий розділ починається з нової сторінки, як і ВСТУП, ВИСНОВКИ, ДОДАТКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ. Підкреслювати заголовки й переносити слова в них не рекомендується.

Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи "ЗМІСТ", "ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ", "ВСТУП", "РОЗДІЛ", "ВИСНОВКИ", "ДОДАТКИ" "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу у розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за виключенням заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3-4 інтервалам.

Таблиці, графіки, фотографії, ілюстрації, як правило, розташовуються на окремих листках з відповідними поясненнями, які робляться під ними.

Нумерація. Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють уверху з правої сторони сторінки без крапки в кінці.

Номер розділу ставлять після слова "РОЗДІЛ", після номеру крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: "2.3." (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: "1.3.2." (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Посилання. При написанні кваліфікаційної роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота.

Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Особливу увагу при написанні наукової роботи слід приділити використанню наукових праць інших авторів. Таке використання можливе лише за умови дотримання авторських прав, за допомогою належним чином оформлених посилань.

Посилання на джерела робляться згідно з їх переліком у квадратних дужках, наприклад, "... давши визначення терміну "репутація", Р.О. Стефанчук вказує, що воно походить від латинського слова *reputatio*, яке означає обдумування ... [30, с. 17]"

Відповідний опис у переліку посилань:

30. Стефанчук Р. О. Захист честі, гідності та репутації в цивільному праві. К.: Науковий світ, 2001. 303 с.

Допускається також наводити посилання у виносках, при цьому його оформлення має відповідати бібліографічному опису за переліком посилань із зазначенням номера. Наприклад: "Так, Р. О. Стефанчук зазначає, що репутація (від латинського *reputatio* — обдумування ..." ¹.

Відповідне посилання посторінкової виноски:

¹ [30]. Стефанчук Р. О. Захист честі, гідності та репутації в цивільному праві. К.: Науковий світ, 2001. С. 17.

Посторінкові виноски нумеруються на кожній сторінці.

Цитати. Сильною стороною наукової праці є вміння магістранта на підтвердження своєї правоти посилатися на авторитетні джерела або *дискутувати зі своїми опонентами*. У цьому випадку академічний етикет вимагає правильно відтворювати текст цитати. Текст цитати береться в лапки, приводиться в тій же граматичній формі, що і в даному джерелі, зі збереженням особливостей авторського тексту.

При непрямому цитуванні (при викладі думок інших авторів своїми словами) варто гранично точно викладати авторські думки й коректно оцінювати думки опонента. Цитування не повинне бути ні надлишковим, ні недостатнім: надлишкове цитування створює враження компліятивного характеру роботи, а недостатнє — знижує наукову цінність роботи здобувача.

В обов'язковому порядку кожна цитата повинна супроводжуватися посиланням на джерело, будь то монографія або стаття, оскільки при замовчуванні фактів використання чужого матеріалу кваліфікаційна робота до захисту не допускається.

Подання таблиць. Цифровий матеріал, коли його багато або є потреба у зіставленні певних показників, як правило, оформлюються у таблиці. Звичайно таблиця складається із таких елементів: порядкового номера і тематичного заголовка, боковина, заголовків вертикальних (головки), горизонтальних рядків і вертикальних граф (основної частини, тобто прографики).

Кожна таблиця повинна мати назву, котру розміщують над нею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово "Таблиця" починають з великої літери. Назву не підкреслюють. Кожен заголовок над графою стосується всіх даних цієї графи, кожен заголовок рядка в боковину – всіх даних цього рядка.

Заголовок кожної графи в головці таблиці має бути як мого стислим. Заголовок граф пишуть з великої літери, підзаголовок з малої, якщо вони становлять одне речення із заголовком, і з великої, якщо вони є самостійними. Висота рядків не менша 8 мм. Графу з порядковим номером до таблиці включати не треба.

Приклад побудови таблиці

Таблиця (номер)

Назва таблиці

Головка

Якщо таблицю не можливо розташувати на одній сторінці, то продовження таблиці на іншій сторінці починається зі слів: "Продовження таблиці (номер)" .

Продовження таблиці (номер)

--	--	--	--	--

Примітки до тексту, в яких вказують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо є одна примітка, то її не нумерують, і після слова “Примітка” ставлять крапку. Якщо приміток на аркуші декілька, то після слова “Примітки” ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...

2. ...

Нумерація посилання проводиться для кожної сторінки окремо.

ПРИКЛАДИ ОСНОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ У ТЕСТІ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Назва символу	Символ	Клавіатурний еквівалент	Приклади використання
Нерозривний пробіл		<Ctrl>+<Shift>+<пробіл>	Ініціали та скорочення відокремлюються нерозривним пробілом.
Дефіс	-	<Ctrl>+<Shift>+<->	Правильно: «науково-практична діяльність» Неправильно: «науково – практична діяльність»
Тире	–	<Alt>+<Ctrl>+<Num->	Тире відокремлюється з обох боків пробілами та є більшим за довжиною від дефісу. Використовується для логічного поділу речення та опису діапазонів: YouTube – сервіс, що надає послуги
Лапки	«»	< Shift >+<">	Використовуються як основний тип лапок. «хмарні обчислення»
Верхні лапки	“”	<Ctrl>+<`>+<Shift>+<`>	Використовуються як вкладені лапки: «...термін “хмарні обчислення” вживається...»
Апостроф	'	<Ctrl>+<'>+<'>	Правильно: «комп'ютер» Неправильно: «комп'ютер».

ВИМОГИ ДО ПРЕЗЕНТАЦІЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.

Бажано на передзахист та захист кваліфікаційної роботи підготувати презентацію результатів дослідження.

Вимоги щодо структури та змісту навчального матеріалу:

– викладайте матеріал стисло, з максимальною інформативністю тексту;

– використовуйте слова і скорочення, уже знайомі в освітньому процесі;

- слідкуйте за відсутністю нагромадження, чітким порядком у всьому;
- ретельно структуруйте інформацію;
- використовуйте короткі та змістовні заголовки, марковані та нумеровані списки;
- важливу інформацію (наприклад, висновки, визначення, правила тощо) подавайте крупним та виділеним шрифтом і розташовуйте у лівому верхньому куті екрана;
- другорядну інформацію бажано вміщувати внизу сторінки;
- кожному положенню (ідеї) треба відвести окремий абзац;
- головну ідею абзацу викладайте в першому рядку абзацу;
- використовуйте табличні форми запису інформації (діаграми, схеми) для ілюстрації важливих фактів, щоб подати матеріал компактно і наочно;
- графіка має органічно доповнювати текст;
- пояснення треба розташовувати якнайближче до ілюстрацій, з якими вони мають одночасно з'являтися на екрані;
- необхідно ретельно продумати інструкції до виконання завдань: їх чіткість, лаконічність, однозначність;
- всю текстову інформацію потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних і стилістичних помилок;
- продуктивність сприймання зростає, якщо одночасно діють зоровий і слуховий канали сприйняття інформації (в зарубіжній літературі це явище називають принципом модальності). Тому рекомендується там, де це можливо, використовувати для тексту і графічних зображень звуковий супровід.

Дослідження свідчать, що ефективність слухового сприйняття інформації становить 15 %, зорового – 25 %, а їх одночасне залучення до процесу навчання підвищує ефективність сприйняття до 65 %.

Методичні рекомендації до підготовки магістерських робіт .

Вимоги щодо врахування фізіологічних особливостей людини у сприйнятті кольорів і форм:

- стимулюючі (теплі) кольори сприяють збудженню й діють як подразники (у порядку спадання інтенсивності впливу: червоний, оранжевий, жовтий);
- дезінтегруючі (холодні) кольори заспокоюють, викликають сонливий стан (у тому самому порядку: фіолетовий, синій, блакитний, синьо-зелений, зелений);

– нейтральні кольори: світло-рожевий, жовто-зелений, коричневий;

– поєднання двох кольорів – кольору знака і кольору фону – суттєво впливає на зоровий комфорт, причому деякі пари кольорів не тільки стомлюють зір, а й можуть спричинити стрес (наприклад: зелені символи на червоному фоні);

– найкраще поєднання кольорів шрифту і фону: білий на темно-синьому, чорний на білому, жовтий на синьому;

– кольорова схема має бути єдиною для всіх слайдів;

– будь-який фоновий малюнок втомлює очі та знижує ефективність сприйняття інформації;

– чіткі, яскраві малюнки, що швидко змінюються, легко вловлює підсвідомість, вони швидко запам'ятовуються.

Додаткові вимоги до змісту презентації (за Д. Льюїсом):

– кожен слайд має відображати одну думку; – текст має складатися з коротких слів та простих речень;

– рядок має містити 6-8 слів; – всього на слайді має бути 6-8 рядків;

– загальна кількість слів не повинна перевищувати 50;

– дієслова мають бути в одній часовій формі;

– заголовки мають привертати увагу аудиторії та узагальнювати основні засади слайда;

– у заголовках мають бути і великі, і малі літери (а не тільки великі);

– слайди мають бути не надто яскравими – зайві прикраси лише створюють бар'єр на шляху ефективної передачі інформації;

– кількість блоків інформації під час відображення статистичних даних на одному слайді має бути не більше чотирьох;

– підпис до ілюстрації розміщується під нею, а не над нею;

– всі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі.

ВИМОГИ ДО ПОКАЗНИКІВ ОРИГІНАЛЬНОСТІ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Однією з процедур системи забезпечення якості освітньої діяльності Університеті та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) є дотримання академічної доброчесності учасників освітнього процесу, а також створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату. Цей процес регламентується **«Положення про виявлення та запобігання**

академічному плагіату у Бердянському державному педагогічному університеті»

(https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-_sayt.pdf)

Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;

формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування; хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

У системі запобігання академічного плагіату Університету в якості критерію оригінальності творів використовується показник рівня оригінальності тексту у відсотках, отриманих за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на плагіат і відкоригований з урахуванням правомірних запозичень.

Рівень оригінальності твору	Для кваліфікаційних робіт	Рекомендована дія
Високий	понад 85 %	Текст вважається оригінальним та не

		потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням
Задовільний	від 51% до 84%	Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів.
Низький	менше 50%	Наявні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору

ОЦНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ДРУГОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Для одержання оцінки **«відмінно»** Кваліфікаційна робота здобувача другого рівня вищої освіти повинна бути бездоганна у всіх відношеннях: містити елементи наукової новизни, мати практичне значення, пропозиції щодо розробки і підтримки управлінських рішень і удосконалювання педагогічної праці; доповідь на захисті логічна і стисла; відзиви і рецензія позитивні; відповіді на питання членів державної комісії правильні.

Для одержання оцінки **«добре»**: тема Кваліфікаційної роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки не принципового характеру; у теоретичній частині поверхово проаналізовані літературні джерела; елементи новизни і практичне значення чітко не представлені; результати проведеного дослідження недостатньо використані при розробці пропозицій відносно управлінських рішень; недостатньо використані інформаційні матеріали по об'єкту дослідження, мають місце окремі зауваження у рецензії і відзивах; доповідь на захисті логічна і вільна; відповіді на питання членів комісії в основному правильні.

Оцінка **«задовільно»** може бути поставлена якщо: тема Кваліфікаційної роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру: не чітко сформульована мета кваліфікаційної роботи; мета і задачі не цілком погоджені зі

змістом роботи; теоретичний розділ не має критичного аналізу підходів до рішення проблем, що охоплює тема, носить описовий характер; в аналітичній частині недостатньо розкриті закономірності і тенденції розвитку явища, є надлишок описових елементів; підбір інформаційних матеріалів (таблиці, графіки, схеми) не завжди обґрунтований; висновки і пропозиції непереконливі і недостатньо узгоджені з результатами дослідження; рецензія і відзиви мають окремі зауваження; доповідь прочитана по тексту; не усі відповіді на питання членів ДЕК правильні і повні; є зауваження по оформленню кваліфікаційної роботи.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадку, якщо тема Кваліфікаційної роботи розкрита поверхово і мають місце такі недоліки: нечітко сформульовані мета і завдання кваліфікаційної роботи, які не узгоджені зі змістом; розділи погано пов'язані між собою; відсутній критичний погляд; аналіз виконано поверхово, переважає описовий характер; шляхи рішення поставленої проблеми або відсутні, або не узгоджені з результатами проведеного дослідження. Крім того, мають місце недоліки в оформленні кваліфікаційної роботи. Доповідь прочитана по готовому тексту. Відповіді на питання членів ДЕК неточні або неповні.

Кваліфікаційна робота до захисту не допускається, якщо вона: представлена науковому керівникові на перевірку з порушенням термінів, встановлених графіком навчального процесу; написана на тему, що вчасно не була затверджена наказом по університету; виконана не самостійно; структура не відповідає вимогам; зміст кваліфікаційної роботи не розкриває її теми; не переплетена і неправильно оформлена, відсутня зовнішня рецензія або відзив наукового керівника.

N	Критерії оцінювання	Рівень відповідності до критерію (бали)			Максимальна кількість балів за критеріями
		Н	Ср.	В	
1.	Відповідність назви змісту роботи				10
2.	Обґрунтованість актуальності дослідження				5
3.	Науковість визначення об'єкта, предмета і мети дослідження				5
4.	Відповідність вимогам до формулювання припущення				5
5.	Використання нової літератури для аналізу проблеми у теоретичній частині				10
6.	Дотримання стилістичних норм наукової мови				5
7.	Змістовна відповідність частин роботи				10
8.	Адекватність застосованих методів дослідження				10

9.	Наявність якісного аналізу відповідно до специфіки роботи				10
10	Повнота висновків та рекомендацій за результатами дослідження				10
11.	Відповідне до вимог оформлення роботи				5
12.	Аргументованість усного захисту результатів дослідження				5
13.	Компетентність у відповідях на запитання при захисті результатів дослідження				5
14.	Якість презентації результатів дослідження				5
РАЗОМ					100

**Порядок прошивки кваліфікаційної роботи здобувача
другого рівня вищої освіти.**

- 1.Титульний лист (Додаток А)**
- 2.Завдання кваліфікаційної роботи (Додаток Б)**
- 3.Анотація /SUMMARY (на українській та англійській мові – приблизно 700 знаків) (Додаток В)**
- 4.Відзив керівника кваліфікаційної роботи**
- 5.Рецензія**
- 6.Зміст (Додаток Ж)**
- 7.Основний текст кваліфікаційної роботи**

Подання голові Державної екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи здобувача другого рівня вищої освіти не прошивається, а подається секретарю державної комісії **(Додаток Д)**.

Кваліфікаційна робота подається у твердій палітурці.
Електронна копія кваліфікаційної роботи подається лаборанту кафедри менеджменту та адміністрування.

**БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГУМАНІТАРНО – ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему
« Цілепокладання в процесі рефлексивного управління закладом
освіти»**

**Виконавець: здобувач другого рівня
вищої освіти, 2 курсу, групи М2-з
галузь знань 01Освіта/Педагогіка
Спеціальність 011Освітні, педагогічні науки
Освітньо-професійна програма
«Управління закладом освіти»
Елеонора ФЕДОРОВА
Керівник: к.п.н., доц. Дмитро САВЧЕНКО
Рецензія: к.п.н., доц. Юрій ФУРСІН**

Бердянськ – 2021

БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Гуманітарно-економічний факультет
 Кафедра менеджмента та адміністрування
 Кваліфікація магістр освіти
 Напрямок (спеціальність) 011 Освітні, педагогічні науки

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я
 на виконання кваліфікаційної роботи

_____ Елеонора ФЕДОРОВА _____
 (ім'я ,прізвище)

Тема роботи: « **Цілепокладання в процесі рефлексивного управління
 закладом освіти»**

затверджена наказом декана гуманітарно-економічного факультету БДПУ

від “ ___ ” _____ 2020 р. № ____.

Термін виконання роботи: з ____ . ____ . 2020 р. по ____ . ____ . 2021 р.

Календарний план-графік

№ пор	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Вибір теми роботи	вересень 2020 р.	
2	Затвердження теми, плану, наукового керівника	вересень 2020 р.	
3	Робота з бібліотечними та інтернет фондами	.	
4			
5			
6			
7			

Дата видачі завдання: ____ . ____ . 2020 р.

Керівник магістерської роботи _____

Завдання прийняв до виконання _____

Додаток В

АНОТАЦІЯ (друкується через 1 інтервал)

Шапран В.С. Формування пізнавальної активності учнів у навчанні природничих наук засобами інформаційних технологій. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Бердянський державний педагогічний університет, Бердянськ, 2021.

Зміст анотації: В анотації мають бути стисло представлені основні результати дослідження.

Актуальність дослідження....

Об'єкт дослідження ...

Предмет дослідження...

Метою дослідження є ...

Основними завданнями дослідження...

Основні результати дослідження....

Ключові слова:

Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту роботи і відображати тематику дослідження. Кількість ключових слів становить 5–15.

Ключові слова подають у називному відмінку, друкують в рядок через кому в алфавітному порядку. Обсяг кожної анотації – 1 сторінка.

SUMMARY

Shapran V.S. The usage of the information formation technologies in the formation of schoolchildren's cognitive activity in teaching of natural sciences. – Manuscript qualification work.

Qualification work of the master's degree in speciality of 011 Educational, pedagogical sciences. – Berdyansk State Pedagogical University, Berdyansk, 2021.

Contents of the abstract: The topicality of the suggested research is defined by the... The object of the research includes... The subject matter of the study is Thus, the main objective of this paper is finding... Consequently, the major tasks of this study are: ...

The key findings of the research. ...

Keywords:

БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА
ДРУГОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Направляється здобувач Елеонора ФЕДОРОВА до захисту Кваліфікаційної роботи за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, ОП «Управління закладом освіти»

на тему: « **Цілепокладання в процесі рефлексивного управління закладом освіти**»

Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Декан факультету _____

(підпис)

Довідка про успішність

Здобувач Елеонора ФЕДОРОВА за період навчання на гуманітарно-економічному факультеті з 201_ року до 201_ рік повністю виконав навчальний план за спеціальністю з таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно _____, добре _____, задовільно _____ %;

шкалою ECTS: A _____ %; B _____ %; C _____ %; D _____ %; E _____ %.

Секретар факультету _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Здобувач другого рівня вищої освіти Елеонора ФЕДОРОВА

Керівник роботи _____ Дмитро САВЧЕНКО

(підпис)

“ _____ ” _____ 20 _____ року

Висновок кафедри про магістерську роботу

Кваліфікаційна робота розглянута. Елеонора ФЕДОРОВА
допускається до захисту даної роботи в Державній екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри

(підпис)

Василь КРИЖКО

“ _____ ” _____ 201_ року

**Приклад оформлення змісту кваліфікаційної роботи
здобувача другого рівня вищої освіти**

ЗМІСТ

ВСТУП.....

РОЗДІЛ I ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЦЕСУ ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ

1.1. Цілепокладання як об'єкт управління.....

1.2.Співвідношення понять «цілепокладання», «планування» і «прогнозування».....

1.3.Цілепокладання як основна функція діяльності керівника закладу освіти.....

РОЗДІЛ II ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

2.1.Цілі рефлексивного управління закладом освіти.....

2.2.Рефлексивний аналіз як головний чинник процесу цілепокладання.....

2.3.Критерії ефективності цілепокладання в рефлексивному управлінні закладом освіти.....

2.4.Методи цілепокладання в рефлексивному управлінні.....

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ